

Čertice o pravi odgoji.

Spisal — m. —.

(Konec.)

Gledé na to, da se modrost življenja samo razvijati more le tam, kjer mimo razumnosti kraljuje plemenitost serca in krepka volja v vsaki okolnosti delati dobro, se v drugo zahteva, da se po modrem razviku uma oplemenjeva sercé in volja. Kaj bi pomagal razvitek uma, ko bi ga človek ne rabil v blagostanje in srečo svojo in svojega bližnjega? Da, ravno v tem je prava vrednost človekova, prava dobrota njegovega čustva in njegovega vzvišenega značaja. Pravi človek mora imeti zavest, kateri se podverže; on mora imeti svobodno voljo in ne sme biti suženj strasti, napačnih navad in šeg. Komur primanjkuje tega, ta nima najznamenitejše prednosti, nima plemenitosti sercá. Bogastvo, sreča, slava, lepo obnašanje, modérno gibanje, krasni darovi uma, največja znanost in umetnost ni v moči nadomestiti plemenitega sercá!

V različnih krajih je različno mnenje o kreposti, krasoti, dobroti in plemenitosti; kar je enemu narodu, prebivalcam ene dežele v določenem času krepost, imajo drugi za zlobost. To vidimo v današnjih nemirnih in nepokojnih časih vedno in vedno. Ako hočemo tedaj človeka človeku pridružiti, moramo tudi človeštvo v njem buditi in izobraževati. Zgodaj že moramo razvijati v njem krasne in plemenite zaklade, da ne poprime poprej predsodkov posamesnega naroda, posamesne dežele, posamesnega kraja, in se ne izroči nedostojnemu in sebičnemu častohleplju. Živeti mora po zakonih lastne nepokvarjene narave, mora varovati svojemu plemenu prirojeni značaj. Gledati mora na vse, kar meri na blagostanje človečanstva. Ne sme se uklanjevati „krivemu“ domoljublju in „slepim“ predsodkam, ter ob enem morda celó zaničevati druge narode, druga ljudstva. Ne sme pozabiti zaradi deržavljanskih dolžnosti, dolžnosti ktere ima kot človek. Ne sme služiti svoji domovini na „kvar in pogubo“ ostalega sveta, ali celó na škodo resnice. Častiti mora, spominjaje se pesnikovih besed: „Spoštuj domovino, ne zaničuj tujine“, tudi to, kar pri drugih narodih najde koristnega, dobrega in plemenitega, ter ob enem biti nepristranski sodnik. Čislati mora človek narod svoj in ga ljubiti — ali drugega ne samo zaradi tega, ker je drugi, čeruiti in gerditi.

To bi bila odgoja prava v duhu človečanstva! Učitelj ob enem odgojitelj naj torej, ako hoče — kar je in mora biti njegova najsvetejša naloga — iz človeka človeka narediti: mladino napoti in napeljuje do zdravega in s časoma globokega mišljenja; oplemeni ji

naj serce in voljo za dobro; vzbudi naj v nji človeštvo, ter jo naj ob enem pripelje do samosvesti in delavnosti.

Tako delovanje bode rodilo tisučerni sad, ker ravno na svetu ne nahajamo krasnejšega, plemenitejšega in izvrstnejšega mimo pravega človeka, ki zasluži imé človeško in je v resnici vredni ud človečanstva.

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje *Josip Levičnik*.

Moto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanaki pregovor.

Nadaljevaje gozdnarske uke razkladalo se nam je, da zemlja za setev ali sajenje gozdov mora biti tako obdelana, da najde seme v nji pravo lego, ter da more serkatí živež iz zemlje. Kjer je zemlja močno zaraščena, zahteva priprava za gozdno setev obilo truda, ter skoraj ravno toliko dela, kakor pri napravah novih njiv. Zemlja mora s podzemeljskim drevesom (Untergrundpflug) globoko izorana biti, in sicer se mora to zgoditi dokaj prej, n. pr. v jesen, da zmerzav izorano perst in zemljo dobro razžene in zrahlja. Na pomlad je taki svet treba še enkrat preorati, in naj bolje je, ako se zgodi to na skrižem. Se vé, da se kaj takega more zgoditi le na ravninah, in kjer takega dela ne ovirajo drugi v zemlji tičijoči zaderžki, n. pr. stare korenine, skalnata tla itd. Ako se sadi ali seje gozd na gričnatih krajih, naj se, ako zemljo orati moremo, vlečejo lehe ali brazde na pošev, da v deževjih voda semen ali mladih rastlin tako lahko ne poplakne. — Seme naj se pri setvi ne trati po nepotrebnem; razsiplje naj se, kolikor je le mogoče, enakomerno, in naj se zasuje pod zemljo enako žitni setvi. Debelejša semena, n. pr. želod, se sadijo posamesno, in se rabi za napravo dotičnih ljuknjic neko orodje, ki ga Nemci zovejo Eichelbohrer, tudi Saathammer (pokazalo se nam je to orodje „in natura“).

Seje ali sadi naj se seme takrat, kedar je zrelo. Ako je n. pr. zrelo v jeseni, naj se seje ali sadi koj takrat. Za želod in žir je vender bolje, ako ju izročimo zemlji še le spomlad, ker jima je zima nevarna zastran zmerzline, in tudi miši segajo rade po tacih semenih. — Hojevna semena naj se sejejo spomladi. — Rekli smo že zgoraj, da naj se semena po nepotrebnem ne tratijo. Skuša naj se zadeti pri tem prava mera; zakaj če sejemo pregosto, so mlade rastlinice rade prešibke in bolehe, ter se morajo pleti ali pa še celó deloma ruvati. Preredka setev pa tudi ni dobra, ker potem mlada drevesca prehitro zrogovilijo na kvišku, ter vejevje preveč znarazen silí. Na eni oral se je svetovalo 10 do 12 vaganov želodovega semena; hov-